

Beszámoló a Védőnői Szolgálat 2015. évben végzett munkájáról

Körösladányban két védőnői körzet létezik. 2015. augusztusáig mindkét körzet betöltött volt, szeptember óta Kincsesné Elek Judit kolléganő lakhelyváltása miatt egyedül végzem a városban a védőnői ellátást. Emellett iskola egészségügyi feladatokat is ellátok, mivel az iskolának nincs főállású iskolavédőnője. Munkámat meghatározott törvények, jogszabályok és módszertani ajánlások alapján a Békés megyei Kormányhivatal Békés megyei Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve irányításával végzem, szakmai felügyeletemet Erdei Erika járási vezető védőnő látja el.

A védőnő preventív, vagyis megelőző szemlélettel rendelkező egészségügyi szakember, aki igyekszik ezt a szemléletet a családok számára elérhetővé tenni, annak érdekében, hogy a különböző egészségkárosító tényezőket korán felismerjék, ezzel is meghosszabbítva a társadalom élettartamát. A preventív szemlélet óriási jelentősége abban rejlik, hogy a társadalomra kisebb terhet ró a betegségek megelőzése és korai stádiumban történő kezelése, mint egy, már a késői stádiumban felismert beteg gyógyítása.

Védőnőként lehetőségem van arra, hogy a várandósság felismerésétől kezdődően figyelemmel kísérjem a családok életét, testi-lelki és szociális egészségét, egészen a gyermekek iskolás koráig, sőt az iskolavédőnői ellátásnak köszönhetően, a gyermek serdülőkoráig is.

A védőnők képzése során a főiskolák nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy lehető legszélesebb körben, az egészségügy szinte minden területét körbejárva alakítsák ki a preventív szemléletet, ezzel is lehetővé téve azt, hogy a családok gondozása során ne „csak” az édesanya és a gyermek egészségének megőrzését forszírozzuk, hanem a család többi tagjának minőségi, egészséges életét is.

Munkám színtere a családok otthona, a védőnői tanácsadó és a különböző közösségi programokon való részvétel. Az oktatási intézményekbe járó gyermekek számára is biztosított a folyamatos védőnői ellátás, mely első sorban magában az oktatási intézményben illetve a védőnői tanácsadóban történik. (pl.: iskolai osztályvizsgálatok, tisztasági szűrések, felvilágosító előadások tartása.)

2015.-ben is történtek jogszabályi változások, melyek érintik a munkámat, de az alapvető védőnői feladatok nem változtak.

- Nővédelem
- Várandós anyák gondozása
- Gyermekekégyas gondozás
- 0-6 éves korú gyermekek gondozása
- Oktatási-nevelési intézményekbe járók ellátása
- Oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles gyermekek gondozása
- Családgondozás
- Egyéni és közösségi egészségfejlesztés, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében, végrehajtásában való részvétel
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként gyermekvédelmi feladatokban való részvétel.
- Meghatározott népegészségügyi és járványügyi feladatok végzése

A tavalyi évben összesen 38gyermek jött világra, közülük ketten koraszülöttek voltak.Egy ikerpár is született, ők megfelelő időben jöttek világra, így nem szaporították a koraszülöttek számát. A születésszám az előző évekhez képest stagnál, sem emelkedést sem jelentős csökkenést nem mutat.Emellett 11 csecsemőt vettünk nyilvántartásba, akik nem körösladányi várandóstól születtek, hanem más településekről lettek nevelőszülőkhöz elhelyezve.

Évről-évre növekszik az abortuszt választó terhesek száma, melynek hátterében egyrészt az anyagi kilátástalanság,másrészt a felelőtlen szexuális magatartás áll, ez utóbbi leginkább fiatalokkorúakra vonatkozik.

2015-ben összesen 228 családot gondoztunk. A várandósok száma 62 volt, akik közül 26-an fokozott gondozást igényeltek. A gondozott gyermekek létszámát a következő táblázat szemlélteti.

Életkor	Gyermekek száma	Fokozott gondozást igénylők száma
0-11 hó	49	21
12-35 hó	82	39
3-6 év	150	63
7 év feletti otthon gondozott	6	6

A tanácsadásokon összesen1481 fő jelent meg, a családlátogatások száma 1596 volt.

Gyermekvédelmi feladataim közé tartozik a gyermekek egészségi állapotának ellenőrzése, betegségek kialakulásának megelőzése, az egészségromlás minél korábbi észrevétele, és a gyermek mihamarabbi szakemberhez való jutásának elősegítése, kezelések, terápiák nyomon követése. Ennek érdekében az évente kötelező státuszvizsgálatok alkalmával a gyermekek testi, mentális, szociális fejlettségét, érzékszervi-, mozgás-, és beszédfejlődését is ellenőrzöm.

A kiszűrt gyermekek veszélyeztetettnek minősülnek, fokozott gondozást igényelnek. 2015-ben is volt 8 gyermek a 7 év alatti korosztályban, akinél első alkalommal védőnői szűrés alkalmával derült fény valamilyen rendellenességre. Minden esetben beigazolódott a gyanú és a legtöbb esetben megtörtént a szakszerű kezelés is. Ennek jelentősége abból adódik, hogy minél korábbi életkorban derül fény egy elváltozásra, annál eredményesebb lehet a terápia és nagyobb az esély a teljes gyógyulásra.

Az iskolai védőnői feladatokat továbbra is én látom el. Az iskolai osztályokban Dr. Kovács Gábor Csaba gyermekorvossal elvégeztük a szűrővizsgálatokat, amely során kiderült, hogy csekély azoknak a gyermekeknek a száma, akiknél semmilyen egészségügyi problémát nem észleltünk. Legtöbbszűknél mozgásszervi elváltozásokat (lúdtalpat, gerincferdülést) látásromlást tapasztaltunk, valamint egyre növekszik a túlsúlyos gyermekek száma is.

Az iskolában, óvodában, bölcsődében több alkalommal is végeztemtisztasági vizsgálatot. Sajnos egyre több gyermeknél, családnál visszatérő problémát jelent a fejtetvesség,ami ellen évek óta eredménytelenül küzdünk.

Osztályfőnökök kérésére a serdülőkori változásokkal kapcsolatos egészségnevelő előadásokat is tartottam.

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltások, és az iskoláskorban esedékes kampányoltásokat minden gyermek megkapta. Sok csecsemő és gyermek több szabadon választható, térítésellenében igénybe vehető védőoltást is megkapott. Az oltóanyagok beszerzését, tárolását, az oltások megszervezését, értesítők készítését és szülőkhöz való eljuttatását, az oltások előkészítését, dokumentálását én végeztem. Kiemelt jelentőségű feladatomnak tartom a nem kötelező védőoltások népszerűsítését, hiszen számos betegség éppen a védőoltásoknak köszönhetően nem pusztít már járványszerűen. Magyarországon emiatt ismeretlen a pl. a szamárköhögés, de jó néhány betegségről tehetnék még említést. 2014. szeptembere óta a 7. osztályos leány tanulók igény esetén ingyenesen juthatnak hozzá a HPV elleni védőoltáshoz, ezzel a lehetőséggel ebben az évben is a gyerekek nagy része (22-ből 18-an) élt.

Köszönetemet szeretném kifejezni az Önkormányzat Képviselő Testületének, hogy ez évtől kezdve pénzbeli támogatást nyújtanak a méhnyakrák elleni védőoltás mellett további két védőoltáshoz is (agyhártyagyulladás elleni és bárányhimlő elleni). Azóta jelentősen megemelkedett ezen védőoltásokat beadatók aránya, ami a fertőző betegségek elleni küzdelemben jelentős lépés szerintem. Még eredményesebb lenne a maximális átoltottság elérése, ha nem a szülőknek kellene kifizetnie előre az oltóanyagot, hanem a Védőnői Szolgálat szerezne be és így juttathatnánk el az igénylők számára, hiszen így azok is hozzájuthatnának, akik nem tudják megfinanszírozni előre a védőoltást.

2015-ben is több alkalommal szerveztem ortopédiai és szemészeti szűrővizsgálatot, ami nagy népszerűségnek örvend a lakosság körében, hiszen nem kell messzire utazni a szakorvosi vizsgálatokra.

Kapcsolatom a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival rendszeres és jónak mondható. Sajnos egyre nagyobb szükség is van erre, hiszen 2015-ben is több esetben került sor gyermekek családból való kiemelésére, átmeneti nevelésbe vagy állami gondozásba vételre. Egyre több a problémás családok, esetek száma, így szinte napi kapcsolatban vagyok a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival.

A tavalyi évben több pontszerző továbbképzésen is részt vettem, melyek segítetik munkám hatékonyabb végzését. Ezek közül kiemelném a TÁMOP-6.1.4/1261-2012-0001 Koragyermekkori program Védőnői Szupervízióját, melyet nagy örömmel végeztem.

A TÁMOP 6.1.3.A-13/1-2013-001 Pilot jellegű szűrőprogramok (védőnői méhnyakszűrési program) kiterjesztésének támogatása című továbbképzés keretén belül lehetőségem volt a védőnői méhnyakszűrés elméleti és gyakorlati részének (kenetvétel) elsajátítására is, így megszereztem a méhnyakszűrés végzéséhez szükséges jogosultságot.

Munkám végzéséhez a tárgyi feltételek biztosítva vannak a munkáltató által. Ezért köszönetemet szeretném kifejezni Tóth József Endréné intézményvezetőnek, aki maximálisan figyelembe veszi igényeimet és minden szükséges eszközt a legrövidebb időn belül rendelkezésemre bocsájt.

Egyetlen nehézséget ebben a tekintetben a védőnői tanácsadó mérete okozza. Osztályvizsgálatok alkalmával a várakozó gyerekeket a rendelő várótermébe kell átengedni és így sajnos a betegekkel érintkezve fennáll a fertőződés lehetősége.

A tanácsadó akadálymentesített, ám egy babakocsi tároló növelhetné a kismamák és anyukák komfort érzetét és biztosíthatná a babakocsik csapadéktól elzárt tárolását.

Védőnői munkámat nagyfokú leterheltség jellemzi. Ez elsősorban abból adódik, hogy egyedül végzem az egész város védőnői ellátását, de emellett egyre emelkedik azoknak a családoknak a száma, ahol semmilyen módszerrel nem lehet elérni, hogy gyermeküket-gyermeküket megfelelően gondozzák, neveljék. Egyre gyakrabban kell hatósági eszközöket is igénybe venni a gyermekek érdekében. Több esetben kellett bíróságon, rendőrségi kihallgatáson megjelennem, amelyek nem csak az időmet veszik el a tényleges munkavégzéstől, hanem lelkileg is igen megterhelőek, hiszen nagyon elszomorító, hogy bántalmazott, elhanyagolt gyermekekkel kell egyre gyakrabban szembesülnöm. Ennek a problémának a megoldásához összetársadalmi összefogásra lenne szükség, aminek kevés esélyét látom. Hiába nevezhető kitűnőnek a helyi szakemberek (kisgyermek gondozók, óvónők, pedagógusok, gyermekjóléti szakemberek, korai fejlesztők, pszichológusok, orvosok) munkája és együttműködése, ha éppen a szülő az, aki gátja a gyermek egészséges testi és lelki fejlődésének. Gyakran tapasztalom, hogy mi, szakemberek jobban a szívünkön viseljük a gyermek sorsát, mint a szülők. Ameddig ebben nem lesz változás, addig időnként szélmalomharcnak érzem a munkámat.

Körösladány, 2016. január 15.

Szatmáriné Rudner Mariann
védőnő